

1957

-ci il sentyabrın 1-i. 7 yaşına çatmışdım. O zaman Əli Bayramlı şəhər deyil, rayon mərkəzi idi. Səhv

etmərsə, rayonun özündə yalnız bir məktəb vardı - 1 nömrəli məktəb. Özü də K.Y.Voroşilovun adını daşıyırdı. Böyük qardaşlarım Hafiz həmin məktəbdə orta təhsilini başa vurub ali təhsil almağa, İnkilab isə Bakıya texnikumda oxumağa getmişdilər. 2 nömrəli məktəb hələ tikilməkdə idi. Atam Nurağa müəllim Küdəcühür kənd məktəbinin direktoru olduğundan səhər tezdən iş başında idi. Evdar qadın olan anam İzzət əlimdən tutub mənə məktəbə apardı. O zamanlar şagirdlər xüsusi məktəb forması geyinirdilər. Oğlanlar başlarına “O olmasın, bu olsun” kinokomediyasındakı Sərverin furaşkasına bənzər furaşka qoyardılar. Tək-tək uşaqlarda mağazadan alınma çanta olardı. Onu da haradansa tapıb gətirirdilər. Adətən analar parçadan öz uşaqları üçün çanta tikər, ona cib də qoyardılar. Həmin cibdə mürəkkəbqabı gəzdirilərdi. İndiki kimi diyircəkli qələmlər də yox idi. Avtomat qələm az tapılırdı, o da müəllimlərdə olardı. Tələb belə idi ki, yazılar ucuna pero taxılmış qələmlə, mürəkkəbə batırılaraq yazılsın. Mürəkkəbqabı və belə qələmlərlə ehtiyatla davranmaq lazım gəlirdi. Bir də görürdün, mürəkkəbqabı aşıb ya çantayı, ya da partanı mürəkkəbə boyadı. Bir çox hallarda qələmin ucundan dəftərə mürəkkəb düşür, bütün zəhmətini puça çıxarırdı.

Şəkildə: 1960-cı il. Əli Bayramlı (hazırda Şirvan) şəhər 1 nömrəli məktəbin III sinfi. Sınıf müəllimi Nəsimə xanım Qurbanova (4-cü cərgədə sağdan 1-ci). 2-ci cərgədə sağdan 2-ci III sinif şagirdi Akif Abbasov.

İlk müəllimim

Nəsimə Qurbanovanın sinfi - bizim sinif həmişə təriflənir, birinci yeri tuturdu

Məktəbin həyatında çoxlu uşaq və böyük yığışmışdı. Meydanın ortasında dayanmış dolubədənli, saçlarını geriye daramış kişi əl-qolunu ölçür, nə isə deyirdi. Bir neçə nəfər onu əhatə etmişdi. Həmin kişinin üzü mənə tanış gəlirdi. Fikir verib gördüm ki, qonşumuzdur. Odur ki anamdan soruşdum:

- O kişini tanıyıram. Bizim qonşuluqda olur. O burada nə edir?

Anam gülürək:

- Gəncəli müəllim bu məktəbin direktorudur. Yanındakılar da müəllimlərdir. Gələcəkdə sənə dərs deyəcəklər. İndi sən yalnız bir müəllimin olacaq.

Anam əlinin işarəsi ilə sağ tərəfdə qadınların və uşaqların əhatəsində olan qadını göstərərək:

- Bax sən müəllimin o qadıncıdır. Nəsimə müəllim.

Anam bunu deyib əlimdən tutaraq çəkdi və xoşsimalı, səliqə ilə geyinmiş müəllimə yaxınlaşdı:

- Nəsimə xanım, yeni dərs iliniz mübarək! - dedi.

Nəsimə müəllim də öz növbəsində:

- Xoş gördük, - deyər cavab verdi.

- Haqqında danışdığın bu qoçaqdır?!

- dedi. Sonra başımı sığallayıb soruşdu. - Necəsən, oğlum? Mənim sinfimdə oxuyarsan?

Anam evdə Nəsimə müəllim barədə mənə danışmışdı. Hamı onu tərifləyir, yaxşı, savadlı müəllim olduğunu deyirdi. Odur ki, Nəsimə müəllimin sualına cavab olaraq başımla razılığımı bildirdim. O, gülüb dedi:

- Oğul, suala başla cavab verməzlər. Xüsusən böyüklərlə danışanda...

Dərhal başa düşüb:

- Bəli, - dedim.

- Bax belə.

Nəsimə müəllim ilk baxışdan qəlbimə yatdı. Onu birinci dəfə görməyimə baxmayaraq, sanki çoxdan tanıyırdım və indi elə bil ki, doğma və əziz adamıma rast gəlmişdim.

Nəsimə müəllim bizi sraya düzüb sinfə apardı. Uşaqların demək olar ki, hamısı, o cümlədən mən də bir anlığa anamızdan ayrıldığımızı görə qorib-sədik. Dönüb geriye baxdıq.

Mənim ilk dərsem, birmərtəbəli məktəb binasının bir küncündə yerləşən sinif otağında beləcə başlandı.

Nəsimə xanım Qurbanova o zamanlar təxminən 30 yaşlarında olardı. 1 nömrəli məktəbdə uzun müddət işləyib təqaüdə çıxdı, xeyli illərdir dünyasını dəyişib. Həyat yoldaşı Böyükə Qurbanov orta məktəbdə, Əli Bayramlı (Hazırda Şirvan şəhəri) Pedaqoji Məktəbində riyaziyyat müəllimi işləyirdi. Geniş dünyagörüşə, savada, yüksək intellektual səviyyəyə malik idi. Stalin rejiminin ağır-acısını çəkmiş, həbsdə və sürgündə olmuşdu.

Nəsimə xanımın Böyükəyə müəllim

limin Həqiqət adlı qızları və daha iki qızı vardı.

1 nömrəli məktəbdə cəmi üç il oxudum. 1 nömrəli məktəbdə sıxlıq, 2 nömrəli məktəbdə isə şagirdlərin sayı az idi. Odur ki, bəzi sinifləri 2 nömrəli məktəbə keçirdilər. Ayrılmaq istəməsək də, bizi də həmin məktəbə dəyişdilər.

Xoşbəxtlikdən sinif müəllimimiz Ənvər Xanmədov yaxşı müəllim idi. Təcrübəli, qabaqcıl müəllim kimi uzun illər səmərəli fəaliyyət göstərirdi.

O zamanlar uşaqlıq. Nəsimə müəllimin hansı nailiyyətlərinə görə fərqləndiyi barədə fikir yürütmək bizim imkanımız xaricində idi. O, əməkdar müəllim idi. Heç bunun nə demək olduğunu və nəyə görə ona bu adın verildiyini bilmir və bu barədə, ümumiyyətlə, fikirləşməmişdik. Onu bilirdik ki, bizim Nəsimə müəllim hamıdan ağıllı, hamıdan savadlı, hamıdan gözəl idi. Yaxşı müəllim idi, bizim qayğımıza qalırdı, bilmədiklərimizi, yaxşı anlamadığımızı səbir və təmkinlə başa salırdı, yaxşı oxumayan uşaqlarla əlavə məşğul olurdu. O, bizə tapşırırdı ki, hər yerdə - evdə, küçədə, məktəbdə, kino və teatrda, parkda nümunəvi davranmaq, böyüklərə hörmətlə yanaşmaq, ata-ana-

mızın sözüne qulaq asa, balacaları incitməyə, heyvanlara, quşlara, təbiətə qayğı ilə yanaşmaq.

Çox gözəl öyrətmə metodikası vardı. Oxu və yazının tədrisini çox bacarıqla qurardı. Xəttimizə fikir verir, başa sala-sala buraxdığımız səhvləri düzəldərdi.

İndiki kimi yadımdadır. Nəsimə müəllim əyani vasitələrin köməyiylə tədrisi maraqlı və anlaşıqlı qururdu. Valideyn yığıncaqlarında diqqəti ayır-ayrı şagirdlərin kəm-kəsirlərini tənqid etməyə deyil, məktəblilərin təlimdəki və davranışdakı bəzi qüsurların düzəldilməsi ilə bağlı məsləhətləşmələrə yönəldirdi.

O zamanlar məktəbin dəhlizində, yaxud həyatında pioner xətləri keçirilirdi. Bu da yadımdadır ki, Nəsimə Qurbanovanın sinfi - bizim sinif həmişə təriflənir, birinci yeri tuturdu. Həm “Şagirdlər üçün qaydalar”a əməl etdiyimizə, nümunəvi davranışımıza, həm də təlim müvəffəqiyyətimizə görə.

İllər keçdi. Mən Əli Bayramlı (hazırda Şirvan) şəhər 2 nömrəli məktəbini bitirdim. 1 nömrəli məktəbə gedib əziz müəllimimə - Nəsimə Qurbanovaya bu barədə “hesabat” verdim. Qiymətlərimlə, hansı ali məktəbə gedəcəyimlə maraqlandı.

Uğurlar dilədi. Azərbaycan Pedaqoji Dillər İnstitutuna (hazırda ADU) daxil oldum. Gəlib bunu ilk müəllimimə bildirdim. Hədsiz sevindi, xeyrduasını verdi. 1973-cü ildə institutu bitirib təyinatımı Sabirabad rayonuna aldım. Vaxtilə Əli Bayramlının kəndləri olmuş, hazırda Sabirabada baxan və çox da aralıda yerləşməyən Şıxsahlı və Qaragünə (hazırda Qaragünə adlanır) kənd məktəblərinə əmrim verildəndə Nəsimə müəllimlə görüşdüm. Sevindi:

- Çalış yaxşı müəllim ol, - dedi. Sevimli müəllimimin dediklərinə əməl etdim.

1975-ci ildə müsabiqə yolu ilə Azərbaycan Dövlət Elmi-Tədqiqat Pedaqogika İnstitutuna kiçik elmi işçi vəzifəsinə qəbul olundum. Bu barədə Nəsimə müəllimə danışdım. Nəsimə müəllim son dərəcə məmnun oldu. Sevinci aşıb-daşırdı. Mənə:

- Oğul, gün o gün olsun ki, elmlər doktoru, professor olasan!

İllər keçdi. Elmlər doktoru da, professor da oldum. Fəqət ilk müəllimimi sevindirə bilmədim. Nəsimə Qurbanova artıq həyatdan köçmüşdü. Buna görə kədərlənsəm də, təsəllim bu oldu ki, onun arzularını həyata keçirə bildim. İndi yəqin ki, onun ruhu sevinir.

Akif ABBASOV,
Azərbaycan Respublikasının
Təhsil İnstitutunun elmi katibi,
pedaqogika elmləri doktoru,
professor, Əməkdar müəllim